

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,

faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

2019-

į 2019-01-17

Nr. (37.2-32E)3-

Nr. 2D-181(3.19)

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija susipažino su Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2019 m. sausio 17 d. raštu Nr. 2D-181(3.19) pateiktais Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 8 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 7, 13, 32, 34, 35, 49, 50, 51 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 4, 9 straipsnių pakeitimo ir 21 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymo Nr. I-323 7, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 3¹ straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 17 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 69 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 7 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatymo Nr. VIII-1481 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektais, jų aiškinamuoju raštu (toliau – Aiškinamasis raštas), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu dėl įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui ir teikia dėl jų pastabas.

1. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 7, 13, 32, 34, 35, 49, 50, 51 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalyje, kuria keičiamas galiojančio įstatymo 32 straipsnio 3 dalies 2 punktas, ir šio įstatymo projekto 3 straipsnio 7 dalyje, kuria keičiama galiojančio įstatymo 32 straipsnio 5 dalis, siekiant aiškumo ir suderinamumo su galiojančio įstatymo 3 straipsniu siūlome vietoje „šalies žemės fondo“ rašyti „Lietuvos Respublikos žemės fondo“. Taip pat siūlome šiuo aspektu pakeisti galiojančio įstatymo 35 straipsnio 1 dalį. Atlikus siūlomus pakeitimus, sąvoka „šalis“ šiame įstatyme būtų vartojama tik reguliuojant sutartinius teisinius santykius.

2. Manome, kad pagal esmę kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) pripažinimas žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) ir tokio pripažinimo panaikinimas priskirtinas valstybės funkcijoms, kurias atlikti turėtų būti pavedama Vyriausybės įgaliotai institucijai, kaip šiuo metu yra nustatyta Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo 3¹ straipsnyje.

Todėl siūlytume šiame straipsnyje atlikti tik pakeitimus, susijusius su jame įvardintos valstybės įmonės pavadinimo pakeitimu. Kaip alternatyva, svarstytinas 3¹ straipsnio pakeitimas, kuriame pripažinimo žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu) tvarka būtų reguliuojama taikant galiojančio įstatymo 3² straipsnyje nustatyto reguliavimo analogiją.

Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 3¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektu keičiamos galiojančio įstatymo 3¹ straipsnio 5 dalies antrajame sakinyje vietoje „valstybinės įmonės“ turėtų būti „valstybės įmonės“, o 6 dalies pirmajame sakinyje vietoje „atitiktą“ turėtų būti „atitikti“.

3. Aiškinamajame rašte pažymima, kad Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos atliktoje Lietuvos valstybės valdomų įmonių valdymo apžvalgoje rekomenduota valstybės valdomų įmonių teisinių formų peržiūra, įskaitant valstybės įmonių pertvarkymą į bendroves. Atkreipiame dėmesį ir į tai, kad pagal Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495 „Dėl Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių ir Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo“, 46 punktą iki 2020 metų turi būti priimti sprendimai valstybės įmones pertvarkyti arba jas likviduoti. Atsižvelgiant į tai, siūlome teikiamuose įstatymų projektuose nustatyti ankstesnę įstatymų įsigaliojimo datą, kuri yra svarbi tolesniems sprendimams dėl valstybės įmonės Žemės ūkio ir erdvinės informacijos centro priimti.

4. Aiškinamojo rašto 1 dalies antrojoje pastraipoje prie Ūkio ministerijos pavadinimo siūlome nurodyti, kad nuo 2019 m. sausio 1 d. jos pavadinimas yra Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

5. Aiškinamojo rašto 1 dalies ketvirtojoje pastraipoje: 1) tikslintinas Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo pavadinimas, 2) nurodyta, kad parengtas Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymo (toliau – GVI) pakeitimo įstatymo projektas, tačiau šis projektas nepateiktas derinti ir nenurodytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projekte. Atkreiptinas dėmesys, kad GVI santrumpa taip pat yra vartojama Aiškinamojo rašto 4 dalies ketvirtojoje pastraipoje.

6. Manome, kad priimtiems įstatymams įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimo Nr. 665 „Dėl Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“ keisti nereikės, tad siūlome jį išbraukti iš Aiškinamojo rašto 11 dalyje pateikto teisės aktų sąrašo.

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projekto pavadinime ir 1 punkte tikslintinas Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 4, 9 straipsnių pakeitimo ir 21 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto pavadinimas. Svarstyta galimybė sutrumpinti Vyriausybės nutarimo pavadinimą analogiškai kaip Aiškinamajame rašte.

Ekonomikos ir inovacijų viceministrė

Jekaterina Rojaka

NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministerijai

2019-02-   Nr. 1SD-   -(3.7. E)
I 2019-01-21   Nr. 19-537

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba), išnagrinėjusi Jūsų 2019 m. sausio 21 d. raštu Nr. 19-537 „Dėl įstatymų projektų derinimo“ pateiktus derinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 8 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 7, 13, 32, 34, 35, 49, 50, 51 ir 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės išigijimo įstatymo Nr. IX-1314 4 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Žemės ūkio paskirties žemės išigijimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 4, 9 straipsnių pakeitimo ir 21 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau – Geodezijos ir kartografijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymo Nr. I-323 7, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Melioracijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 3¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 69 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatymo Nr. VIII-1481 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau kartu – įstatymų pakeitimo projektai), pagal kompetenciją teikia šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Įstatymų pakeitimo projektų aiškinamajame rašte (toliau – Aiškinamasis raštas) nurodyta, kad įstatymų pakeitimo projektai yra parengti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3.1.6 papunktyje numatytą darbą – valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrinimas ir gražos visuomenei didinimas, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugpjūčio 13 d. pasitarime pakeistu Valstybės įmonių pertvarkos priemonių planu ir atsižvelgiant į pavedimą valstybės įmonei Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrą (toliau – ŽŪIKVC), valstybės įmonei Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centrą „GIS-Centras“ (toliau – GIS-centras), valstybės

įmonę Valstybės žemės fondą (toliau – VŽF) reorganizuoti jungimo būdu į valstybės įmonę Žemės ūkio ir erdvinės informacijos centrą (toliau – ŽŪEIC).

Aiškinamojo rašto 4 punkto antroje pastraipoje nurodyta, kad „Naujoje valstybės įmonėje – ŽŪEIC nuo 2020 m. sausio 1 d. bus koncentruojama Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos valdymo srities informacinių išteklių analitika, programavimas ir eksploatavimas tų informacinių sistemų ir registrų, kurių tvarkytojais šiuo metu yra ŽŪIKVC, GIS-centras ir VŽF.“

Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 17 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, kai registro objekto įregistravimo faktas reikalingas vienos valdymo srities Lietuvos Respublikos valstybės institucijoms ir valstybės įstaigoms teisės aktuose nustatytoms funkcijoms atlikti, steigiamas žinybinis registras. Minėto įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, kad registras reorganizuojamas sujungiant, išskaidant registrus, keičiant registro valdytoją ir (arba) registro tvarkytoją, valstybės registrą pertvarkant į žinybinį registrą arba žinybinį registrą – į valstybės registrą.

Remdamiesi nustatytu teisiniu reglamentavimu ir atsižvelgdami į Aiškinamajame rašte nurodytą tikslą – ŽŪEIC nuo 2020 m. sausio 1 d. *koncentruoti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos valdymo srities informacinių išteklių*, t. y. informacinių sistemų ir registrų, kurių tvarkytojais yra ŽŪIKVC, GIS-centras ir VŽF, *analitiką, programavimą ir eksploatavimą*, taip pat vadovaudamiesi teisėkūros aiškumo principu (Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punktas), siūlome papildyti Aiškinamąjį raštą informacija, pagal kurią būtų aišku, koku būdu bus atliktas ŽŪIKVC, GIS-centras ir VŽF informacinių išteklių valdymo reorganizavimas.

2. Aiškinamojo rašto 6 punkte nurodyta, kad Tarnyba yra pagrindinis valstybinės žemės patikėjimo teisės subjektas (patikėtinis) ir turi plačius įgaliojimus žemės tvarkymo ir administravimo politikos įgyvendinimo srityje, todėl Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projektu ir Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma Tarnybai perduoti dalį VŽF funkcijų: valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamų priemonių, gerinančių žemės valdų struktūras ir mažinančių apleistos žemės plotus įgyvendinimą; veikimą valstybės vardu, valstybei paveldint ir įsigyjant valstybės nuosavybės privačios žemės sklypus, priskirtus žemės konsolidacijos projekto teritorijai, taip pat įsigyjant valstybės nuosavybės privačios žemės sklypus, reikalingus valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamoms žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemonėms įgyvendinti; organizuoti ir įgyvendinti žemės konsolidaciją; valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų vykdymą; melioracijos darbų ir melioracijos statinių naudojimo valstybinę priežiūrą. Taip pat Tarnybai siūloma perduoti melioracijos srities kvalifikacijos atestatų išdavimą.

Aiškinamojo rašto 12 punkte nurodyta, kad įstatymams įgyvendinti valstybės biudžeto lėšų neprireiks.

Tačiau Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, kurio atliekama funkcija yra garantuoti Lietuvos Respublikos Konstitucijos viršenybę teisės sistemoje ir konstitucinį teisingumą sprendžiant, ar įstatymai ir kiti Seimo priimti aktai neprieštarauja Konstitucijai, taip pat ar Lietuvos Respublikos Prezidento bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės aktai neprieštarauja Konstitucijai arba įstatymams (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102 ir 105 straipsniai, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1 straipsnis), 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“, priimtame byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-

27/03, yra konstatavęs, kad „<...> pagal Konstituciją įstatymų leidėjas, išleisdamas įstatymą ar kitą teisės aktą, kuriam įgyvendinti reikalingos lėšos, turi numatyti tokio įstatymo ar kito teisės akto įgyvendinimui būtinas lėšas. *Pagal Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų yra neskiriama arba jų skiriama nepakankamai.*“

Teisės aktų projektais siūloma Tarnybai priskirti papildomų funkcijų, tačiau Aiškinamajame rašte nenumatyta, kad minėtų funkcijų tinkamam įgyvendinimui užtikrinti bus reikalingi papildomi žmogiškieji ištekliai ir finansinės lėšos.

Melioracijos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu siūloma pakeisti Melioracijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalį ir nustatyti, melioracijos darbų ir melioracijos statinių naudojimo valstybinę priežiūrą atlieka Tarnyba. Tačiau Tarnyba, kaip institucija, įgyvendinanti valstybės politiką žemės tvarkymo ir administravimo, žemės reformos, žemėtvarkos planavimo, nekilnojamojo turto kadastro, apskaitos, geodezijos, kartografijos, valstybinių erdvinių duomenų rinkinių ir žemėlapių rengimo srityse (Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 194 „Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos“, 1 punktas), neturi valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (toliau – darbuotojai), kurie turėtų specialųjį išsilavinimą ar būtų įgiję teorinių ir praktinių žinių, kurios yra būtinos, tinkamam papildomų funkcijų įgyvendinimui užtikrinti, t. y. melioracijos darbų ir melioracijos statinių naudojimo valstybinei priežiūrai atlikti.

Kadangi įstatymų pakeitimo projektais *Tarnybai siūloma priskirti šešių naujų funkcijų atlikimą*, tinkamam jų įgyvendinimui bus reikalingi ne tik papildomi žmogiškieji ištekliai, bet taip pat ir papildomos finansinės lėšos. Pavyzdžiui, Tarnybai pavedus atlikti melioracijos darbų ir melioracijos statinių naudojimo valstybinei priežiūrą, įgalioti Tarnybos darbuotojai šią funkciją privalės įgyvendinti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje: atliks patikras vietoje, esant pažeidimams pradės administracinių nusižengimų teiseną, atliks administracinių nusižengimų tyrimus, surašys administracinių nusižengimų protokolus dėl administracinių nusižengimų, susijusių su melioracijos darbų atlikimu ir melioracijos statinių bei melioracijos sistemų statyba. Kitų funkcijų tinkamam įgyvendinimui užtikrinti (t. y. valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamų priemonių, gerinančių žemės valdų struktūras ir mažinančių apleistos žemės plotus, įgyvendinimui; veikimui valstybės vardu, valstybei paveldint ir įsigyjant valstybės nuosavybės privačios žemės sklypus, priskirtus žemės konsolidacijos projekto teritorijai, taip pat įsigyjant valstybės nuosavybės privačios žemės sklypus, reikalingus valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamoms žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemonėms įgyvendinti; žemės konsolidacijos organizavimui ir įgyvendinimui; valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionų vykdymui) Tarnybai taip pat bus reikalingos papildomos finansinės lėšos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pripažintina, kad teisėkūros iniciatyva neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimo, pateikto 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“, priimtame byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03, todėl Aiškinamasis raštas turi būti tikslinamas, nurodant, kaip bus užtikrinamas tinkamas Tarnybai siūlomų priskirti papildomų funkcijų įgyvendinimas.

3. Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje reglamentuojama, kad žemės savininkai naujas melioracijos sistemas statyti, melioracijos statinius remontuoti ir rekonstruoti privalo Lietuvos Respublikos statybos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Pagal Melioracijos įstatymo 2 straipsnyje įtvirtintas sąvokas, melioracijos darbai – naujų melioracijos statinių statyba, esamų melioracijos statinių rekonstravimas, remontas, nugriovimas, šių statinių priežiūra, taip pat kultūrtechninių, agromelioracinių ir agrocheminių dirvos gerinimo priemonių įgyvendinimas (Melioracijos įstatymo 2 straipsnio 3 dalis), melioracijos sistema – grupė melioracijos statinių, kurie yra susiję funkciniais ryšiais ir išsidėstę konkrečiame melioruotos žemės plote (Melioracijos įstatymo 2 straipsnio 4 dalis).

Melioracijos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu siūloma pakeisti Melioracijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalį ir nustatyti, kad *melioracijos darbų ir melioracijos statinių naudojimo valstybinę priežiūrą atlieka Tarnyba*. Tačiau Pagal Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos aplinkos ministro 2003 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. 349 „Dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), 2 punktą, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) *yra institucija, atsakinga už teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą*. Inspekcija, įgyvendindama Nuostatų 10.2 papunktyje įtvirtintą tikslą, tikrina: ar statybą leidžiantys dokumentai išduoti teisėtai, ar statybos dalyvių veiksmai atitinka statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ar statyba vykdoma teisėtai, organizuoja ir vykdo reidus, kurių tikslas – patikrinti, ar statyba nepažeidžia teisės aktų reikalavimų (Nuostatų 11.2.1.2–11.2.1.5 papunkčiai).

Todėl darytina išvada, kad Melioracijos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu pakeitus Melioracijos įstatymo 7 straipsnio 2 dalį bus dubliuojamos Inspekcijos atliekamos funkcijos statybos valstybinės priežiūros srityje. Kaip nurodyta, Inspekcija vykdo statybos teisėtumo užtikrinimą ir savavališkos statybos padarinių šalinimą, kai statinys pastatytas ar statomas tiek privačiame žemės sklype, tiek valstybės ar savivaldybės žemės sklypuose, ar nesuformuotoje valstybinėje žemėje.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 36 straipsnio 1 ir 2 dalimis, žemės naudojimo valstybinės kontrolės, kurią organizuoja ir vykdo Tarnyba, metu sistemingai tikrinama, *ar žemę naudojantys asmenys savo veikla nepažeidė žemės naudojimo tvarkos, kurią nustato įstatymai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai*. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio 45 punktu įgaliotiems Tarnybos valstybės tarnautojams ir (arba) darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį ir gaunantiems darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų, pavesta pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimus ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl šio kodekso 110, 112, 113, 257, 258, 261 straipsniuose, 276 straipsnio 3, 4 dalyse, 333, 334, 364, 505, 507 straipsniuose numatytų administracinių nusižengimų.

Remiantis aptartu teisiniu reglamentavimu, pažymėtina, kad Tarnybai pavesta pradėti administracinių nusižengimų teiseną dėl administracinių nusižengimų, susijusių su žemės naudojimu, o ne su statinių, taip pat melioracijos statinių, statyba, rekonstravimu, remontu, nugriovimu, jų priežiūra ir naudojimu.

Atkreipiamė dėmesį, kad Administracinių nusižengimų kodekso 348 straipsnyje yra nustatyta administracinio nusižengimo sudėtis ir administracinė nuobauda už melioracijos sistemų ir statinių naikinimas arba gadinimas melioruotoje žemėje. Vadovaujantis Administracinių

nusižengimų kodekso 589 straipsnio 23 ir 82 punktais, administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo, išskyrus šio kodekso 611 straipsnio 4 dalyje nustatytus atvejus, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir jos valdymo sričiai priskirtų įstaigų pareigūnai ir savivaldybių administracijų pareigūnai dėl šio kodekso 348 straipsnyje numatyto administracinio nusižengimo.

Todėl, jeigu būtų nuspręsta pavesti Tarnybai atlikti melioracijos darbų ir melioracijos statinių naudojimo valstybinę priežiūrą, manome, kad kartu su įstatymų pakeitimo projektais turi būti inicijuojamas Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimas, jame nustatant administracinio nusižengimo sudėtį už melioracijos darbų vykdymą, pažeidžiant melioracijos statinio projekto sprendinius ar teisės aktų reikalavimus, taip pat administracinės nuobaudos, kurios turės būti skiriamos asmenims, padariusiems minėtą administracinį nusižengimą. Taip pat turėtų būti keičiamas Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio 45 punktas, jį papildant nuorodomis į Administracinio nusižengimo kodekso straipsnius, kuriuose nustatyti administraciniai nusižengimai, susiję su melioracijos darbų atlikimu ir melioracijos statinių bei melioracijos sistemų statyba, ir sprendžiamas klausimas dėl atitinkamo Administracinių nusižengimų kodekso 589 straipsnio 23 ir 82 punktų pakeitimo. Kitu atveju, Tarnybos darbuotojai negalėtų pradėti administracinių nusižengimų teisenos, atlikti administracinių nusižengimų tyrimų ir surašyti administracinių nusižengimų protokolų dėl administracinių nusižengimų, susijusių su melioracijos darbų atlikimu ir melioracijos statinių bei melioracijos sistemų statyba.

4. Aiškinamojo rašto 4 punkto dešimtojoje pastraipoje nurodyta, kad „<...> Žemės informacinės sistemos duomenis sudaro erdvinį duomenų apie žemę rinkiniai. Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaita nors ir apima visumą žinių apie teisinę, geografinę ir ūkinę melioruotos žemės ir melioracijos statinių būklę, tačiau ši informacija nėra susieta su melioruotos žemės ir melioracijos statinių erdviniais duomenimis. Atsižvelgiant į tai, kad Žemės informacinėje sistemoje tvarkoma erdvinė informacija apie žemės naudojimu turinčias įtakos charakteristikas, manytina, kad šioje informacinėje sistemoje tvarkyti informaciją apie melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitą netikslinga.“

Melioracijos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsniu siūloma pakeisti Melioracijos įstatymo 9 straipsnį, jame išbraukiant nuostatą, pagal kurią melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaita yra sudėtinė Žemės informacinės sistemos dalis.

Tačiau atkreipiame dėmesį, kad pagal Žemės informacinės sistemos nuostatų, patvirtintų Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)-267 „Dėl Žemės informacinės sistemos nuostatų ir Žemės informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), 6.3 papunktį Žemės informacinė sistema tvarkoma, be kitų teisės aktų, taip pat vadovaujantis Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymu. Nuostatų 7 punkte įtvirtintos pagrindinės Žemės informacinės sistemos funkcijos: tvarkyti erdvinį duomenų rinkinius, kuriuose kaupiama informacija apie nustatytas specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas, dirvožemių išsidėstymą, jų fizines ir agrochemines savybes ir kitas žemės naudojimui turinčias įtakos charakteristikas; kurti ir tvarkyti erdvinį duomenų apie žemę rinkinių metaduomenis; užtikrinti Žemės informacinės sistemos sąveiką su kitais registrais, kadastrais ir informacinėmis sistemomis; užtikrinti prieigą prie erdvinį duomenų apie žemę rinkinių ir su jais susijusios informacijos; teikti erdvinį duomenų apie žemę rinkinių analizės elektronines paslaugas. Žemės informacinės sistemos rezultatas yra sukurta vieninga informacinė sistema, užtikrinanti operatyvų erdvinį duomenų apie žemę rinkinių tvarkymą

elektroninėmis priemonėmis ir informacijos apie Lietuvos Respublikos žemės fondą, žemės naudmenų sudėtį, žemės kiekybines ir kokybines savybes, žemės naudojimo sąlygas, kitas žemės naudojimui turinčias įtakos charakteristikas pasiekiamumą (Nuostatų 8 punktą).

Žemės informacinės sistemos duomenis sudaro valstybinių teminių erdvinio duomenų rinkinių, nurodytų Nuostatų 20 punkte, objektų grafiniai (vektoriniai) duomenys, šių objektų identifikavimo kodai ir aprašomoji informacija (kiekybiniai ir kokybiniai rodikliai) (Nuostatų 17.1.1 papunktis). Remiantis Nuostatų 20.2 papunkčiu, vienas iš valstybinių teminių erdvinio duomenų rinkinių yra M 1:10 000 Lietuvos žemių melioracinės būklės ir užmirkimo duomenų rinkinys Mel_DB10LT, kuriame saugoma informacija apie nusausintų (geros ir blogos melioracinės būklės) žemių plotus, nurašytos melioruotos žemės plotus ir nesausintų žemių plotus.

Remiantis aptartu teisiniu reglamentavimu, darytina išvada, kad Aiškinamojo rašto 4 punkto dešimtojoje pastraipoje nurodytas teiginys – „<...> manytina, kad šioje informacinėje sistemoje tvarkyti informaciją apie melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitą, netikslinga <...>“ yra deklaratyvus ir nepagrįstas. Manome, kad pagal Žemės informacinės sistemos funkcijas ir jai keliamus tikslus, erdviniai duomenys apie Lietuvos žemių melioracinę būklę ir užmirkimą ir toliau turėtų būti kaupiami ir tvarkomi Žemės informacinėje sistemoje.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pripažintina, kad Melioracijos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnis neatitinka teisėkūros tikslingumo ir efektyvumo principų (Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 ir 5 punktai), kurių, kaip imperatyvių reikalavimų, turi būti laikomasi, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą (Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 1 dalis). Todėl siūlome atitinkamai tikslinti Melioracijos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsniu keičiamą Melioracijos įstatymo 9 straipsnį.

5. Aiškinamojo rašto 4 punkto vienuoliktojoje pastraipoje nurodyta, kad „ŽŪEIC pagal siūlomas nuostatas vykdytų valstybei svarbią funkciją, kuri pagal pobūdį nepriskirta viešajam administravimui – valstybės sienos kartografavimą.“

Pažymime, kad valstybės sienos kartografavimo organizavimą daug metų atlieka Tarnyba. Tarnybos darbuotojai turi specialiųjų teorinių žinių, yra įgiję praktinės patirties ir gali užtikrinti tinkamą ir efektyvų minėtos funkcijos įgyvendinimą. Aiškinamojo rašto 4 punkto antrojoje pastraipoje nurodyta, kad „Naujoje valstybės įmoneje – ŽŪEIC nuo 2020 m. sausio 1 d. bus koncentruojama Žemės ūkio ministerijos valdymo srities informacinių išteklių analitika, programavimas ir eksploatavimas tų informacinių sistemų ir registrų, kurių tvarkytojai šiuo metu yra ŽŪIKVC, GIS-centras ir VŽF.“ Kadangi planuojamo steigti ŽŪEIC veiklos tikslas yra *Žemės ūkio ministerijos valdymo srities informacinių sistemų ir registrų veiklos užtikrinimas*, manome, kad naujai steigiamam centrui *negali būti pavesta vykdyti valstybės sienos kartografavimo darbus, nes minėtos funkcijos vykdymas neatitiktų steigiamo centro veiklos tikslo*.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, pažymime, kad siekis perduoti valstybės sienos kartografavimą ŽŪEIC nėra pagrįstas teisiniais argumentais. Taip pat manome, kad aptarta teisėkūros iniciatyva sudarytų prielaidas neefektyviam valstybės finansinių lėšų ir žmoniškųjų išteklių naudojimui, kadangi Tarnyba tinkamai užtikrina minėtos funkcijos įgyvendinimą.

Be to, vadovaujantis Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 7 punktu, vienas iš valstybinių geodezijos ir kartografijos darbų yra Lietuvos Respublikos valstybės sienos kartografavimas. Geodezijos ir kartografijos įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 punkte reglamentuojama, kad *Vyriausybės įgaliota institucija* pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro patvirtintas valstybinio geodezinio pagrindo tvarkymo bei krašto kartografavimo programas

organizuoja valstybinius geodezijos ir kartografijos darbus. Kadangi Geodezijos ir kartografijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma pakeisti Geodezijos ir kartografijos įstatymo 4 ir 9 straipsnius, o aptartas 10 straipsnis nekeičiamas, teisėkūros iniciatyva prieštarauja imperatyviems teisėkūros aiškumo ir sistemiškumo principams (Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 ir 7 punktai).

Atsižvelgdami į Aiškinamajame rašte nurodytą Geodezijos ir kartografijos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto tikslą, siūlome apsvarstyti galimybę keisti Geodezijos ir kartografijos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 8 punktą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pripažintina, kad Aiškinamojo rašto 4 punkto vienuoliktojoje pastraipoje nurodyta teisėkūros iniciatyva, taip pat Geodezijos ir kartografijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas prieštarauja imperatyviam teisėkūros tikslingumo principui, reiškiančiam, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis, ir imperatyviam teisėkūros efektyvumo principui, pagal kurį, rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų (Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 ir 5 punktai).

6. Vadovaudamiesi imperatyviu teisėkūros aiškumo principu (Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punktas), siūlome Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsniu keičiamą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 32 straipsnio 3 dalį papildyti nuostata, kurioje būtų reglamentuojama, kad *Tarnyba vykdo valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionus.*

Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 6 straipsniu siūloma pakeisti Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 49 straipsnį ir jo 10 dalyje nustatyti, kad teritorijos žemės konsolidacijos projektui rengti ribas tvirtina Tarnybos teritorinio padalinio vadovas. Kadangi Žemės įstatymo 51 straipsnio 6 dalyje reglamentuojama, kad žemės konsolidacijos projektą tvirtina Tarnybos vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas, siūlome apsvarstyti galimybę tikslinti Žemės įstatymo keičiamo 49 straipsnio 10 dalį, nustatant, kad *teritorijos žemės konsolidacijos projektui rengti ribas tvirtina Tarnybos vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas.* Minėtas siūlymas taip pat teikiamas Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 8 straipsniui, kuriuo keičiama Žemės įstatymo 51 straipsnio 7 dalis, ir Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 9 straipsniui, kuriuo keičiama Žemės įstatymo 52 straipsnio 6 dalis.

Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 6 straipsniu siūloma pakeisti Žemės įstatymo 49 straipsnį, tačiau jo 12 dalyje siūloma palikti nuostatą, pagal kurią „Teritorijai žemės konsolidacijos projektui rengti papildomai priskiriami valstybinės žemės sklypai, patikėjimo teise valdomi Nacionalinės žemės tarnybos, Valstybės žemės fondui perduodami šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.“

Reorganizavus valstybės įmonę Valstybės žemės fondą, jo patikėjimo teise valdomų valstybinės žemės sklypų patikėtiniu turi tapti Tarnyba.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pripažintina, kad Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 6 straipsnis, kuriuo siūloma pakeisti Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 49 straipsnį, tačiau jo 12 dalyje siūloma palikti nuostatą, reglamentuojančią, kad teritorijai žemės konsolidacijos projektui rengti papildomai priskiriami valstybinės žemės sklypai, patikėjimo teise valdomi Nacionalinės žemės tarnybos, Valstybės žemės fondui perduodami šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka, neatitinka imperatyvaus teisėkūros aiškumo principo (Teisėkūros pagrindų įstatymo

3 straipsnio 2 dalies 6 punktą). Todėl siūlome apsvarstyti galimybę tikslinti keičiamą Žemės įstatymo 49 straipsnio 12 dalį.

Siekdami aiškumo, siūlome papildyti Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 10 straipsnį nuostatomis, kuriose būtų reglamentuojama, *kuri institucija baigs vykdyti iki įstatymo įsigaliojimo pradėtus vykdyti valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionus, ir iki įstatymo įsigaliojimo pradėtas įgyvendinti valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamas priemonės, gerinančias žemės valdų struktūras ir mažinančias apleistas žemės plotus.*

7. Priėmus Geodezijos ir kartografijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, turės būti keičiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. balandžio 13 d. nutarimas Nr. 422 „Dėl Vyriausybės komisijos Lietuvos Respublikos valstybės sienai delimituoti ir demarkuoti, Lietuvos Respublikos išskirtinei ekonominei zonai Baltijos jūroje nustatyti ir Lietuvos Respublikos valstybės sienos priežiūros klausimams spręsti sudarymo“, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymas Nr. V-186 „Dėl Vyriausybės komisijos Lietuvos Respublikos valstybės sienai delimituoti ir demarkuoti, Lietuvos Respublikos išskirtinei ekonominei zonai Baltijos jūroje nustatyti ir Lietuvos Respublikos valstybės sienos priežiūros klausimams spręsti personalinės sudėties“, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2012 m. sausio 25 d. įsakymas Nr. 1V-79 „Dėl Lietuvos Respublikos delegacijos Bendrojoje Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos komisijoje personalinės sudėties patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos vyriausiojo sienos įgaliotinio 2017 m. rugsėjo 8 d. įsakymas Nr. 7-1 „Dėl Lietuvos–Lenkijos sienos komisijos Lietuvos delegacijos sudarymo“. Priėmus Melioracijos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, atitinkamai turės būti keičiami Nuostatai, patvirtinti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)-267 „Dėl Žemės informacinės sistemos nuostatų ir Žemės informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“. Atsižvelgiant į tai, kad įstatymų pakeitimo projektais Tarnybai siūloma priskirti šešių naujų funkcijų atlikimą, turės būti keičiami Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 194 „Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos“.

Todėl siūlome Aiškinamojo rašto 11 punkto pirmąją pastraipą papildyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. balandžio 13 d. nutarimu Nr. 422 „Dėl Vyriausybės komisijos Lietuvos Respublikos valstybės sienai delimituoti ir demarkuoti, Lietuvos Respublikos išskirtinei ekonominei zonai Baltijos jūroje nustatyti ir Lietuvos Respublikos valstybės sienos priežiūros klausimams spręsti sudarymo“, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-186 „Dėl Vyriausybės komisijos Lietuvos Respublikos valstybės sienai delimituoti ir demarkuoti, Lietuvos Respublikos išskirtinei ekonominei zonai Baltijos jūroje nustatyti ir Lietuvos Respublikos valstybės sienos priežiūros klausimams spręsti personalinės sudėties“, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2012 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 1V-79 „Dėl Lietuvos Respublikos delegacijos Bendrojoje Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos komisijoje personalinės sudėties patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos vyriausiojo sienos įgaliotinio 2017 m. rugsėjo 8 d. įsakymu Nr. 7-1 „Dėl Lietuvos–Lenkijos sienos komisijos Lietuvos delegacijos sudarymo“, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2011 m. lapkričio 22 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)-267 „Dėl Žemės informacinės sistemos nuostatų ir Žemės informacinės sistemos duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“ ir Lietuvos

Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 194 „Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos“.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Direktorius

Laimonas Čiakas